

Huskeliste med bøger om samfundets bund

Tro ikke at her er en komplet liste i genren, slet ikke. Jeg er bare i den situation, at der ligger en stabel bøger på min hylde, samlet gennem mange år, som en sidegevinst ved andre jagter. Som skrivende tror man måske også, at man en dag vil gå ombord i emnet, og så kan de bøger være rare at have. Imidlertid bliver man optaget af andet, fokus er flyttet, men alligevel skal jeg i dag lægge yderligere en bog i stablen og tænker: Måske er her noget at finde for andre. Så derfor laver jeg denne liste. At jeg har andre titler liggende i andre sammenhænge ikke lige til at finde frem skal dog ikke afholde mig fra dette højst ufuldstændige produkt. Hent inspiration her, hvem der kan.

02) 27 21 43 Side 23

Vise om

Det rædsomme mord ved Blovstrød

Natten mellem den 9. og 10. januar 1875, hvor arbejdsmand Lars Nielsen dræbte en ungkarl på den grusomste og mest oprørende måde.
Liget fandtes næste morgen næsten nøgent i en sluse.

Med fuldstændig beretning.
Første gang trykt på Jul. Strandbergs
Forlag, København.
Trykt igen.

Allerødposten 1985

Det var en genre for sig indenfor skillingsvisetraditionen at lave viser om berømte mord. Dansk Folkemindesamling har bl. i 1974 udgivet 10 mordviser udsendt af Julius og Olaf Strandberg i perioden 1867-1913. - "Skillingsviser, genoptrykt af Foreningen Danmarks Folkeminder". Visen var ofte ledsaget af en prosaberetning om historien, således også den skillingsvise om Drabæk-mordet i Blovstrød, som jeg har skrevet i Allerød Posten 1985, siden gentaget i "Drømmen om Allerød" 1991 s. 37, gengivet her nedenfor. Senest er mordet omtalt i artikel i Nøglehullet 1/2009 s.3-12, medlemsblad for Lokalhistorisk Arkiv og Forening i Allerød Kommune, [LAFAK](#).

Per-Olof Johansson 2. april 2009.

Visen om Drabæk-mordet

Den 10. januar 1875 dræbte arbejdsmand Lars Nielsen Rose fra Bloustrød karlen Jens Olsen fra Ludserød under slagsmål ved Drabæk Bro på Kongevejen. Inger og Ove Rasmussen har i deres bog »Fortid i Bloustrød« sammenholdt overleveringen om mordet og retsprotokollerne for at afdække historiens detaljer.

Den lokale overlevering bygger de på en beretning fra gårdejer Jens O. Andersen, Skovfogedgård. Han oplyser til sidst, at han ved, der findes en vise om denne begivenhed, men at hans mor ikke kunne den, og at han som følge deraf heller ikke kan den. Han kender kun den første linie: »Hist i kroen ene sad to vandringsmænd«.

Inger og Ove Rasmussen kender ingen vise. Den dag jeg så den i en montre på Nordsjællandsk Folkemuseum, hvor man kun kunne se forsiden, havde jeg ikke historien så present, at det gik op for mig, at det var et nyt spor i sagen. Jeg skaffede en kopi, og trykte visen i Allerød Posten (1984).

Siden er Drabæk-mordet tit blevet omtalt på grund af striden om, hvad der skulle ske med det hus, hvori Lars Nielsen Rose engang havde boet. Nu er huset revet ned, og historien har ikke anden aktualitet, end det vi selv lægger i den.

Når man læser visens efterfølgende »Beretning« ligner den på ét punkt, hvad der i »Fortid i Bloustrød« kaldes overleveringen, nemlig at morderen skulle have forfulgt tre piger.

Men ellers minder det mest om et referat af retssagen.

Retssagen har såvidt jeg kan læse referatet intet om, at Lars Nielsen Rose efterfølgende skærer halsen over på sit offer. Her er der overensstemmelse mellem visen og

overleveringen! Det alle disse overvejelser kunne give anledning til, var måske en afprøvning af, om det var erindringer, som er overleverede, eller om det er erindringer om et skillingstryk?

Visen begynder ikke, som Jens O. Andersen mener, hvis det da er den samme vise. Det er det nok, for de nævnte linier minder meget om visens 5. og 6. linier: »Endnu i kroen stille/ sad dog to vandringsmænd.«

Hvorvidt visen virkelig er skrevet af en husmand på egnen får stå hen,

det kunne også være et pseudonym for viseforfatteren Julius Strandberg selv. Strandberg solgte sine visser i oplag på 10-20.000 og det samlede oplag på årsbasis kunne nærme sig den halve million! Ligheden mellem skillingsvisen og visse af nutidens massemedier er ret slående i den detaljerede udpensling af ligets forfatning. Mordviser, viser om henrettelser osv. var så yndede, at de regnes for en genre for sig. Om Ole Kollerød findes der indtil flere.

Foto: Nordsjællandsk Folkemuseum.

Vise om det rædsomme Mord ved Bloustrød, Natten mellem den 9de og 10de Januar, hvor Arbejdsmand Lars Nielsen dræbte en Ungkarl paa den grusomme og mest oprørende Maa-de. Liget fandtes næste Morgen næsten noget i en Sluse.

Med fuldstændig Beretning.

Mel.: Nattens dæmrende Taage.

Mulmet laa over Jorden,
Truende Skyer drev,
Vejen var øde vorden,
Alle helst hjemme blev.
Endnu i Kroen stille
Sad dog to Vandringsmænd,
Dog ogsaa de snart vilde
Ile til Hjemmet hen.

Hist i Aftenen stille
Skred de ad Vejen frem,
Tænker sorte og vilde
Ruged' hos en af dem.
Han havde set den Anden
Bytte en lille Sum;
Grum han tænkte: »Ja Manden
Skal jeg snart gjøre stum.«

Og som de gik alene
Henad den øde Vej,
Blev der en grulig Scene,
Døden den meldte sig.
Graad og Jammer der hørtes,
Der blev forøvet Mord,
Lyden af Skriget hørtes
Henad hvor Præsten bor.

Slag paa Slag blev der givet,
Morderen han var stærk,
Røved' den anden Livet,
Ak, hvilket blodigt Værk!
Knuste sit Offers Isse,
Overskar Halsens Baand;
Det var en Daad tilvisse
Gyseligt for vor Aand.

Ak, og kun for en ringe
Sum af fem Daler blot,
Kunde han grum fuldbringe
Daaden – o, det var raat.
Ofret bønfaldt og trygled':
»Tag Alt, men skaan mit Liv,«
Morderen slog og hyled',
Dræbte ham med sin Kniv.

Snart blev Mordet opdaget,
Morderen var for fræk;
Øvrigheden har taget
Ham – nu er han ej kjæk!
Straffen man vil fuldbyrde,
Og velfortjent den er,
Thi man maa ikke myrde,
Det kan jeg sige Jer!

Ole Jespersen Høsterkjøb,
Husmand.

Beretning om det skrækkelige Mord.

Om Aftenen d. 9de Januar d.A. sadde i Bloustrød Kro to Arbejds mænd, Jens Olsen, bosiddende i Stavnholt og Lars Nielsen, gift og boende i Bloustrød. Jens Olsen havde været hos Præsten ligeoverfor og faaet sin Skudsmaalsbog paategnet, da han for Øjeblikket var Tjenestekarl. Lars Nielsen, der er en bekendt Slagsbroder og tidligere straffet Person, var gaaet til Kroen formodentlig for at træffe Bekjendte. Hans Kone laa i Barselseng fra forrige Dag. De to Mænd nøde adskillige Forfriskninger sammen med flere Andre.

Da de forlode Kroen fulgtes de ad Vejen til Ludserød, og kom i Skjænderi om en Begivenhed for flere Aar siden. Jens tog fat i sin Ledsager, og denne greb sin jernbeslaaede Træsko og tilføjede Jens flere Slag i hovedet, saa at denne styrtede om og

raabte: »Jeg tror, jeg dør!« Morderen vedblev at slaa, indtil Jens var et Lig, hvorefter han kastede ham ned i Landevejsgrøften ved en Sluse mellem Bloustrød og Høveltegaard. Tre piger, som kom hen ad Vejen, bleve efter Forlydende forfulgte ad Morderen, som da de slap fra ham, vendte tilbage og fuldførte Mordet paa den Ulykkelige.

Derefter gik han til Bloustrød, efter at have nedgravet den Myrdedes Klæder under Sneen i en Mose tæt ved sit Hjem, skar Støvlerne af til Tøfler, som han tog paa næste Morgen, da han rolig gik til sit Arbejde i Lillerød, og lagde den stjaalne Kasket, der var lidt for lille til ham, paa Konens seng.

Søndag Morgen fandtes det halvnøgne skrækkeligt tilredte Lig, og Egnens bekjendte dygtige Politi indfandt sig straks paa Gjerningsstedet. Den Myrdede fandtes med stærkt

lemlæstet Hoved, Ansigtet næsten knust, Brud af nederste Kjæbebeben med et løst Benstykke, splintret Brud af Næsebeben, et stort afrundet Saar under højre Øje, og Brud med løse Benstykker af højre Overkæbe.

Lars Nielsen blev nu anholdt, efterat man havde erfaret, at han havde været i Kroen med den Dræbte og efterat de nedgravede Klæder vare opsporede, samt den for lille Kasket funden i Morderens Hjem. Under det optagne Forhør bekjendte Lars Nielsen, der er 26½ Aar og som Militær blev nedsat i de Meniges 2den Kl. med sort Kokarde, at han var Morderen, og har tilegnet sig den Myrdedes Klædningsstykker. Den Afdøde er Søn af en Gaardejer i Stavnholte; Morderen, der skal være af et onskabsfuldt Gemyt, tog først ifjor, da han blev gift, Ophold i Bloustrød.

*

Forfatter	Titel	År
Bang, Herman	Københavnsk Skildringer	1954
Carøe, Kristian	Bøddel og Kirurg	1912
Clemmesens, C.A.	Vægter-Bogen	1926
Fionador, Storm (H. Storm Nielsen)	Bag tugthusets ringmure	1930
Gjellebøl	Spildte Guds Ord paa Balle-Lars	1971 (1. udgave 1861)
Hansen, Oluf (Udg. af Soya)	Don Juan som Kusk	1952
Jensen, Sv. Gram	Lovens strengeste straf. Studier over lovens strengeste straf i Danmark 1858-1957	1974
Kollerød, Ole Pedersen (Udg. Af Else Margrethe Ransy)	Min Historie	1978
Lange, F. M.(udg.)	Petri Claudius Worm. Breve og Digte med flere Bidrag til at oplyse denne Ulykkelige Character og Personlighed	1838
Linvald, Steffen	I dagslys og skammekrog – Et broget København	1983
Lomholt, Svend	De to giftattentater	1943
Matthiesen, Hugo	De kagstrøgne – Et blad af prostitutionens historie i Danmark	1986 (1. udg. 1919)
N.B.	Criminal og Politihistorier samt mærkelige Retstilfælde, som have fundet Sted her i Landet i de sidste 50 Aar	1867
Nielsen, Bjørn Schouw	Slambert, altid slambert	1958
Nørgaard, Erik	Byen i negativ	1963
Olsen, Gunnar	Træhesten, hundehullet og den spanske kappe	1960
Pedersen, Helga	Céline og Danmark	1975

Rasmussen, Holger	Ret og straf i Danmark	1986
Rosenkrantz, Palle	Mordet i Vestermarie	1968 (1. udg. 1902)
Søller, I.C.	En Opdagelsesbetjents Erindringer fra en tiårs Virksomhed under Københavns Politi. Anden Samling	1866
Sørensen, Axel	Strejftog i og udenfor København	1885